

Boj, blízkost, poslanie (3): „Všetko je naše a všetko je Božie“

Každý šport si vyžaduje úsilie, ale vytvára priestor na potešenie a otvára nové možnosti. Tak je to aj s kresťanským životom: uprostred boja a zápasu je možné dobre sa baviť s Pánom, rásť a čeliť novým výzvam spolu s ním.

13.07.2024

„Si už novým stvorením a bol si oblečený do Krista. Nech je tento biely odev znakom tvojej kresťanskej dôstojnosti. Pomocou slova a príkladu tvojich blízkych ho udržuj nepoškvrnený až do večného života“^[1]. Od dávnych čias existuje v Cirkvi tradícia obliekať novopokrstených do bieleho, aby sa viditeľne vyjadrila radosť zo zjednotenia s Kristom, z toho, že necháme, aby on žil v nás^[2]. Táto skutočnosť je vyjadrená aj samotným názvom a gestom krstu: *baptizein* znamená ponoriť, pretože týmto sviatosťou vstupujeme do života Trojice, ako špongia, ktorá vstúpi do vody a bez toho, aby prestala byť sama sebou, stáva sa jedným s tým novým prostredím. Takto sa uskutočňuje „vzájomné prenikanie Božieho bytia a nášho bytia, ponorenie sa do Boha Trojice, Otca, Syna a Ducha Svätého, ako v manželstve, kde sa dvaja stanú jedným telom, čím sa stanú novou a

jedinečnou realitou s novým a jedinečným menom“^[3]. Od tej chvíle sa starostlivosť o tento nový život stáva každodennou úlohou, ktorá vyžaduje neustály duchovný boj, ako to varuje Písmo: „Synu, ak ideš slúžiť Bohu, stoj (pevne) v spravodlivosti a bázni a priprav sa na skúšku! Uponíž si srdce a vytrvaj, nakloň svoj sluch a prijmi rozumné slovo a neznepokojuj sa, keď ti príde čas pohromy. Znášaj, čo ti znášať ukladá Boh; pevne sa pridaj k Bohu a vytrvaj, aby si vzrástol životom, keď príde koniec.“ (Sir 2,1-3).

Východisko: Boh nás bezpodmienečne miluje

V našom krste nám Boh navždy povedal, že nás miluje takých, akí sme, nech sa stane čokoľvek. Táto istota je východiskovým bodom vnútornej cesty; bez nej by sme bežali po nesprávnej ceste, pretože v tomto behu nejde o to, aby sme si

niečo zaslúžili sami, ani aby sme
niečo niekomu dokazovali, ale aby
sme žili slobodne a tešili sa z Božej
lásky. „A my, čo sme uverili, spoznali
sme lásku, akú má Boh k nám,“ píše
svätý Ján (1 Jn 4,16). A aké potrebné
je „nechať tie pravdy našej viery
prenikať do duše, až kým nezmenia
celý náš život. Boh nás miluje!“^[4].

Zároveň Božia milosť nenahrádza
inteligentné a vytrvalé využívanie
našich síl: „Naša osobná svätosť je
darom Božím; ale človek nemôže
zostať pasívny“^[5]. Je pravda, že vďaka
milosti má náš život hodnotu, ktorá
presahuje naše možnosti, ale milosť
nenahrádza prirodzenosť: potrebuje
s ňou pracovať... tancovať! s ňou. Dá
sa povedať, že v našom živote je
všetko naše a zároveň všetko je
Božie. „Na pozadí nepretržitej série
malých každodenných činov,
príjemných alebo nepríjemných,
predvídateľných alebo
neočakávaných, beží paralelne séria

aktuálnych milostí, ktoré sa nám v každom okamihu ponúkajú. (...)

Postupne sa medzi ním a nami vytvorí takmer nepretržitý rozhovor, ktorý bude skutočným vnútorným životom“^[6].
—.

V takýchto súvislostiach by bolo zredukované opisovať tento život, ktorý sa rozvíja v srdci človeka, len slovami ako „boj“ alebo „zápas“. To, čo z pohľadu odporov, s ktorými sa stretávame vo vnútri aj mimo nás, vyzerá ako boj, z širšej perspektívy môžeme opísať ako aktivitu a pohyb, ako dynamiku a rast. Tieto aspekty rozvoja akéhokoľvek živého tvora – ktoré zahrňajú boj proti hrozbám alebo tvrdostiam prostredia ako momenty toho istého rozvoja – vyjadrujú oveľa lepšie bohatstvo duchovného života.

Vnímať okolie, nepozerať sa len na podlahu

Horolezci a cyklisti, ktorí sa venujú vysokohorským športom, vedia, aká nevyhnutná je koncentrácia na úsilie a dávkovanie energie; preto často napredujú, hľadiac takmer výlučne na zem. Bolo by však škoda, keby im táto koncentrácia bránila užívať si panorámu, ktorá sa otvára okolo nich počas ich postupu. V duchovnom boji sa nám môže stať niečo podobné: príliš sa sústredíme na zlo, ktoré chceme prekonať, alebo vidíme len náklady spojené so získavaním nejakého dobra. Preto je vždy dobré zdvihnúť zrak, aby sme nestratili z dohľadu všetko, čo získavame na ceste.

„Nedaj sa premôcť zlu, ale dobrom premáhaj zlo“ (Rim 12,21), píše svätý Pavol vo verši, ktorý svätý Josemaría občas zhrnul takto: „utopiť zlo v hojnosti dobra“^[7]. Kresťanský boj nespočíva ani tak v boji proti hriechom, ako v úsilí živiť ten život, ktorý nám bol darovaný od nášho

krstu. Napríklad, ak niekedy necháme to najlepšie pre ostatných, môžeme tento ústupok vidieť ako boj proti sebecku alebo ako cvičenie, aby sme sa neviazali na určité veci; ale ešte lepšie, môžeme to vidieť ako boj za zväčšenie srdca, za rast v láske, veľkorysosti, nezištnosti, atď. A to nie kvôli individuálnej túžbe po dokonalosti, ale preto, že chceme z Kristovho srdca žiť pre ostatných.

Tieto dva rôzne spôsoby zamerania kresťanského boja súvisia aj s dvoma spôsobmi formulovania zlepšovacích predsavzatí. V tomto zmysle, namiesto toho, aby sme si stanovili „už sa nikdy nevrátiť ku konaniu niečoho“, môže byť oveľa obohacujúcejšie zdvihnúť zrak, pozerať sa na horizont a potvrdiť, čo skutočne chceme robiť. *In omnibus respice finem*, hovorí klasické príslovie: „vo všetkých veciach maj na zreteli cieľ“; alebo, v modernejšej formulácii, „začni s prečo“. Ak

chceme žiť s očami upretými na cieľ, je často potrebné vzdialiť sa od konkrétnej situácie, vziať si čas na reflexiu, zdieľať naše dojmy s Bohom. Potom uvidíme lepšie: uvedomíme si, že nejde len o okamžitý zámer, malú konkrétnu bitku, ale o naše otvorenie sa Božej milosti, aby z nás Boh urobil ďalšieho Ježiša, *alter Christus*.

Bojovať už znamená milovať

«Deti moje, nemilujme len slovom a jazykom, ale skutkom a pravdou» (1 Jn 3,18). Nikto sa necíti skutočne milovaný, keď je láska, vyjadrená všetkými druhmi vyhlásení a sľubov, následne vyvrátená činmi. Preto každým naším rozhodnutím odpovedáme na tú otázku, ktorú Ježiš položil Petrovi: «Miluješ ma?» (Jn 21,16). Kresťanský život —písal prelát Opus Dei— je «slobodná odpoveď, plná iniciatívy a pripravenosti, na túto otázku Pána»^[8]. Každý moment, keď

prekonávame svoje egoizmy, každý pokus o rast v určitej cnosti, ktorá nám umožní lepšie slúžiť; zakaždým, keď si vyberieme pokoru namiesto túžby sa presadiť proti iným, hovoríme bez slov Bohu: milujem ťa viac.

«Toto je náš osud na zemi: bojovať, z lásky, až do posledného okamihu», napísal raz svätý Josemaría, vykonávajúc súvahu na konci roka^[9]. Bojovať z lásky znamená oveľa viac než len pridávať k boju zvonka motív lásky: «Potom, pri modlitbe v rozhovore s Pánom si jasnejšie pochopil, že boj je synonymom Lásky a prosil si ho o väčšiu Lásku»^[10]. Duchovný boj je dôležitejší než víťazstvo, pretože «pokým je boj, boj asketický, je vnútorný život. To je to, čo od nás Pán žiada: vôľu chcieť ho milovať skutkami, v malých veciach každodenného života»^[11]. A to, čo premieňa boj na lásku, je cieľ boja: prečo bojujem a pre koho bojujem.

Tieto odpovede formujú samotný boj; stávajú sa základom jeho vývoja.

Pri čítaní životov svätých sa môže zdať, že duchovný boj je bojom hrdinov, ktorí sa snažia do krajnosti, čeliac náročným úlohám, ktoré vyžadujú veľkú vnútornú silu, odvahu niekedy väčšiu ako obvykle. Svätý by sa tak mohol javiť ako «akýsi “gymnasta” svätosti, ktorý vykonáva cviky nedostupné pre bežných ľudí»^[12]. Táto predstava však nezachytáva podstatu tajomstva svätých; to, čo sa počíta na konci —a v každom okamihu cesty— je láska, charita, ktorá pochádza od Boha. «Dokonca aj mučeniečstvo získava svoju veľkosť nie z činu odvahy, ale predovšetkým z hrdinského činu úžasnej lásky. Tri storočia prenasledovania prvej cirkvi boli určite časmi odvahy, hrdinskej sily, ale ešte viac časmi horúcej lásky k Bohu»^[13].

Niekedy nás nadmerná túžba po bezpečnosti môže viesť k kvantitatívnemu prístupu k boju, v ktorom by sme chceli merať svoje pokroky, ako keď sa porovnávame s personalizovaným tréningovým plánom na zlepšenie fyzickej kondície. Je určite dôležité robiť rozhodnutia o zlepšení, prekonávať sa v mnohých ohľadoch, obetovať veci, ale všetko toto nie je nevyhnutne znakom pokroku, ktorý sa snažíme zabezpečiť. Svätosť, hovoril svätý Josemaría, «nespočíva v tom, že robíme veci každý deň ťažšie, ale v tom, že ich robíme každý deň s väčšou láskou»^[14]. To, čo prináša duchovné ovocie, nie je robiť ťažké veci, ale odpovedať s láskou na tú prvú lásku, ktorú nám Boh prejavil; svätosť neznamená, že jeden «robí veľké veci sám o sebe, ale že v jeho živote sa objavujú veci, ktoré neurobil on, pretože bol len dostupný na to, aby Boh konal»^[15]. Preto, pretože všetko začína s dobrovoľným

Božím zámerom, ktorý nám dal dar krstu a kresťanského života v nás, môžeme pochopiť, čo nám hovorí Sväté Písmo: svätosť «nezávisí teda od toho, kto chce, ani od toho, kto beží, ale od Boha, ktorý sa zmilúva» (Rim 9,16).

Vedieť, že každé dielo svätosti začína s Božím impulzom, že je to Boh, kto začal svoje dielo a je to on, kto ho privedie k záveru: toto je to, čo formuje naše chápanie duchovného boja. My nezískavame «body» pred Bohom, aby sme si zaslúžili jeho lásku: on sa nám neustále dáva, nech sa deje čokoľvek. «Cirkev opakovane učila, že nie sme ospravedlnení našimi dielami alebo našimi snahami, ale milosťou Pána, ktorý preberá iniciatívu (...). Jeho priateľstvo nás nekonečne presahuje, nemôže byť kúpené našimi dielami a môže byť len darom jeho iniciatívy lásky (...). Tak ako najvyšší príkaz lásky, táto pravda by mala formovať

náš životný štýl, pretože pije zo srdca evanjelia a volá nás nielen ju prijať myslou, ale ju premeniť na nákazlivú radosť»^[16] .

Ako šport

Kde je najlepšie „začať a začínať znova“^[17] ? V akej konkrétnej oblasti duše tento boj začína? Odpoveď sa bude líšiť pre každého človeka, ale dobrým vodítkom môže byť odhalenie nášho najčastejšieho nedostatku, pričom často ide o niečo, čo úzko súvisí s naším spôsobom bytia. Napríklad, ak sme veľmi silní temperamentu, tento spôsob bytia by mohol často degenerovať do hrubých foriem; alebo ak je našou osobnou charakteristikou láskavosť, hlavným nedostatkom by mohla byť mäkkosť alebo malomyselnosť. Boj sa zameria na vylúčenie najprv všetkého, čo je v rozpore s láskou k Bohu — tj. smrteľný hriech —, potom tých vecí, ktoré bránia nášmu srdcu otvoriť sa

Pánovi a ostatným — tj. všedné hriechy — a nakoniec vždy aj nedostatky lásky, priemernosť. Celý program života, ktorý svätý Mikuláš z Flüe zhustil do niekoľkých veršov: „Pane môj a Bože môj, odpusť mi všetko, čo ma od teba oddeľuje. Pane môj a Bože môj, daj mi všetko, čo ma k tebe približuje. Pane môj a Bože môj, oslobod' ma od seba samého, aby som sa úplne daroval tebe.“^[18]

Svätý Josemaría rád porovnával tento boj so športom: „Asketický boj nie je nič negatívne, preto ani nenávistné, ale radostné potvrdenie. Je to šport.“^[19] Každý šport si vyžaduje úsilie, ale vytvára priestor pre potešenie: cez interakciu s ostatnými, nové zážitky, radosť z prekonávania samého seba... Podobne s trochou tréningu môžeme začať nachádzať radosť v Pánovi uprostred duchovného boja. Takto budeme v objektívnych ťažkostiach vidieť nielen prekážky, ale aj

príležitosti pre rozvoj nášho života v Bohu. Ak prijmemé ťažkosti ako výzvu, budú nás obťažovať oveľa menej. Zmení sa aj spôsob, akým sa pozeráme na tých, ktorí nás obklopujú, najmä na tých, s ktorými možno máme menšiu spriaznenosť: „Nehovor: tá osoba ma otravuje. Mysli: tá osoba ma posväcuje.“^[20]_____

Kľúčovým faktorom v športovom tréningu je vytrvalosť. Veľké víťazstvá sa nedosahujú za deň. Niekedy je potrebných mnoho pokusov. „Športovec sa nevzdáva, dobrý športovec trávi veľa času tréningom, prípravou. Ak ide o skákanie, skúša to znova a znova.“^[21]_____ Malé kroky s vytrvalosťou a húževnatosťou nakoniec vedú k úspechu. V tomto zmysle je často efektívnejšie robiť malé a konkrétne predsavzatia a žiť ich s vytrvalosťou, než robiť veľké predsavzatia, ktoré často nedodržíme. Okrem toho, v bojoch duše je nevyhnutné počítat s

časom, začať a začínať znova, obnovovať predsavzatia s pokorou a kreativitou, toľkokrát, koľkokrát je to potrebné. Odpoveď lásky sa uskutočňuje diskkrétne počas celého života.

Ako v športe, aj v duchovnom živote sú prehry súčasťou hry. Ale rovnako ako je „väčšia radosť v nebi nad jedným hriešnikom, ktorý robí pokánie, ako nad deväťdesiatimi deviatimi spravodlivými, ktorí pokánie nepotrebujú,“ (Lk, 15,7) môžeme si myslieť, že s každým naším malým víťazstvom alebo s každým naším „opätovným začiatkom“, sa Pán teší viac ako so všetkým, čo už robíme dobre. Aj keď nám vždy zostáva veľa práce, nemali by sme pokračovať bez toho, aby sme sa tešili z víťazstva. Víťazstvú si vychutnávame: každý krok vpred je okamihom na poďakovanie Bohu, na získanie novej sily. Nesmieme zabúdať ani na to, že v našom boji

nie sme sami. Ako atléti máme okolo seba ľudí, ktorých nám Boh dal, aby nám pomáhali trénovať a prekonávať sa. Môžeme sa spoľahnúť na našich bratov a sestry vo viere, na ich modlitbu a podporu; na tých, ktorí nás predišli a pomáhajú nám z neba; na nášho anjela strážneho a na svätú Máriu.

.....

^[1] Obrad slávenia krstu detí.

^[2] Porov. Rim 13,14; Gal 2,20.

^[3] Benedikt XVI, *Lectio Divina*, 11-VI-2012.

^[4] Sv. Josemaría, *Es Cristo que pasa*, č. 144.

^[5] *Tamtiež*, č.176.

[6] R. Garrigou-Lagrange, *Las tres edades de la vida interior*, Tomo I, s. 184.

[7] Sv. Josemaría, *Brázda*, č. 864.

[8] F. Ocáriz, *Parstoračný list*, 9-I-2018, č. 5.

[9] Sv. Josemaría, *En diálogo con el Señor*, č. 83.

[10] Sv. Josemaría, *Brázda*, č. 158.

[11] Sv. Josemaría, *Křížová cesta*, 3. zastavenie.

[12] J. Ratzinger, «Dejar obrar a Dios» (preklad z L'Osservatore Romano, 6-X-2002; k dispozícii na www.opusdei.org).

[13] R. Garrigou-Lagrange, *Las tres edades de la vida interior*, Tomo I, s. 167.

[14] Sv. Josemaría, Poznámky z kázne (AGP, P10, č. 25), cit. E. Burkhart a J.

López, *Vida Cotidiana y santidad en la enseñanza de san Josemaría*, Rialp, Madrid 2013, ed. II, s. 295.

[15] J. Ratzinger, «Dejar obrar a Dios».

[16] Pápež František, *Gaudete et exsultate*, č. 52, 54, 55.

[17] Sv. Josemaría tak zvykával hovoriť o vnútornom živote. Porov. napr. *Cesta*, č. 292; *Vyhňa*, č. 384; *Es Cristo que pasa*, č. 114.

[18] Táto modlitba sa napríklad nachádza integrovaná v tom, čo vyslovil Sv. Ján Pavol II pred hrobkou svätého, dňa 14-VI-1984. Sv. Josemaría sa modlieval podobne: «Odstráň odo mňa, Pane, to, čo ma od teba odvracia!» (Porov. A .Vázquez de Prada, *El Fundador del Opus Dei*, Rialp, Madrid, 2003, ed. 3, s. 462).

[19] Sv. Josemaría, *Vyhňa*, č. 169.

[20] Sv. Josemaría, *Cesta*, č. 174.

^[21] Sv. Josemaría, *En diálogo con el Señor*, č. 32.

Maria Schörghuber

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sk-sk/article/boj-
blizkost-poslanie-3-vsetko-je-nase-a-
vsetko-je-bozie/](https://dev.opusdei.org/sk-sk/article/boj-blizkost-poslanie-3-vsetko-je-nase-a-vsetko-je-bozie/) (07.08.2025)